

Pelso 2013

IX. Országos Kerámia és Gobelin Biennále a Balatoni Múzeumban

Pannonhalmi Zsuzsa:
Himnusz /
Zsuzsa Pannonhalmi:
Hymn

[2011] *litofán*
porcelán, 1400 °C /
litophane porcelain,
1400 °C
[100 x Ø 20 cm]

Fotó: Gál István János

■ A római kor Balaton-elnevezése: a Pelso kilencedszer szerepel a keszthelyi Balatoni Múzeumban rendezett *Országos Kerámia és Gobelin Biennále* címeként. A meghívó borítóján a Seuso-kincs tárgyegyüttesének feliratos, lakomát és vadászatot megjelenítő ezüstitál-rajza, a kiállító művészek és a program szövege alatt diszkrét alányomással a tál ábrázolása látható.

Keszthelynek, a Balatoni Múzeumnak művészeti életünk közelmúltjában is jelentős szerepe volt. Két kiállítássorozat kapcsolódott hozzá, amikor a Balatoni Múzeum a Veszprém megyei múzeumi szervezethez tartozott: egy partikuláris kezdeményezésből, az ex

A Pelso 2013 díjazott művészei

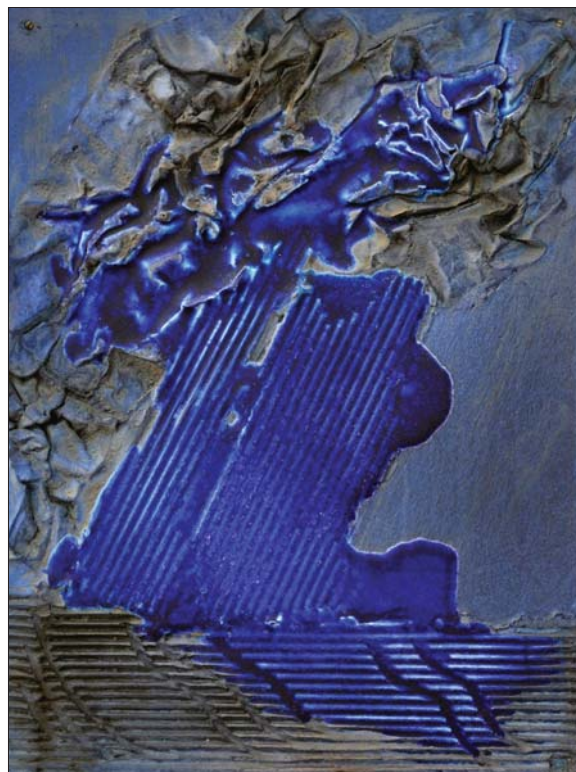
AZ EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMÁNAK DÍJA
Kerámia-díj (megosztva)
Kun Éva: Pannonia provincia
Benkő Ilona: Özönvíz, Eső, Kitekintés
Gobelin-díj
Magyar Képzőművészek Egyesülete:
Duna-Limes kárpit

A MAGYAR ALKOTÓMŰVÉSZEK
ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK DÍJA
Kutak Adrienn: Föld, víz, tűz

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK
ÉS IPARMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGÉNEK DÍJA
Bornemisza Eszter: Akkor és most

A ZALA MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT DÍJA
Málik Irén: Sorsok

KESZTHELY VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK DÍJA
Szemereki Teréz: Római jelek és törvények

Fotó: Gál István János

Benkő Ilona: Özönvíz / Ilona Benkő: Flood
[2012] *színezett samott, 1250 °C /*
coloured chamotte, 1250 °C [52x40 cm]

libris kiállításokból lett *Kisgrafikai biennále* című, országosan elfogadott tárlatsorozat 1971-től kezdve, és 1962-től a „szükségszerűség” hozta létre, mint olvashatjuk egy katalógusban, a *Balatoni Nyári Tárlatok*, amelyek a kortárs művészet fórumává váltak, s amelyeken odaítélték az Egy Józsefről elnevezett, rangos képzőművészeti díjat. „A pannon arányosság, a mediterrán színvilág, az ember keze munkájából jól látható több ezer éves kulturáltság már rápillantásra is külön világot

**Bornemisza Eszter: Akkor és most /
Eszter Bornemisza: Then and Now**

[2012] pamut, papír / cotton, paper [210x150 cm]

sejtet a hazán belül” – olvashattuk Simon István szava-
it, amelyek az 1997 óta Keszthely városát otthonául
tekintő *Pelso* kiállítássorozatnak is vezérgondolatai le-
hettek volna.

Van azonban egy jelentős különbség, ami híven tük-
rözi a kortárs művészet megváltozott formáit, azt a
szerepet, amelyet kulturális közéletünkben képvisel:
a *Pelso* tárlatsorozat nem a táblakép, grafika és szobrá-
szat műfajait képviseli, hanem a kerámiát és a gobelint.
Két olyan műfajt, amely több máséhoz, például a kor-

Takács Zoltán: Triumvirátus (részlet) / Zoltán Takács: Triumvirate (detail)

[2013] porcelán, 3-szor égetett (1230 °C, 800 °C, 760 °C) /
porcelain, burned 3 times (1230 °C, 800 °C, 760 °C)

Lőrinc V. Gabi:
Angyali érintés /
Gabi Lőrinc V.:
An Angel's Touch

[2013] pamut, arany-
szál, egyéni technika /
cotton, gold thread,
individual technique
[50x135 cm]

Fotó: Gál István János

Kutak Adrienn:
Föld, víz, tűz /
Adrienn Kutak:
Ground, Water, Fire

[2010] samott, 1150
°C, magasság: 40 cm /
chamotte, 1150 °C,
height: 40 cm

társ üvegművészethez hasonlóan a múlt század utol-
só harmadában vált autonóm műfajjává, s amelyek úgy
szabadultak fel anyagokból eredő műfaji kötöttségeik
alól, hogy a technikákból örökölt tudással gazdagítva
tudnak új összefüggésrendszerben létezni, és a Bala-

Fotó: Gál István János

Fotó: Gál István János

Kun Éva: Pannonia provincia I. /
Éva Kun: Pannonia Provincia, I

[2012] samott, raku / chamotte, raku [40x40 cm]

tont nemcsak mint lenyűgöző természeti tájat, hanem
mint izgalmas örökséget is képviselő, ember alkotta,
ember megélte régiót is megjeleníteni. Ezt képviselik
az egyes tárlatok konkrét kiírásai: „A honfoglalás 1100
éves évfordulója”, „Ezredvég Pannóniában”, „Hullám”,
a „Seuso-kincs ezüsttálja”, „Balatoni regék és mon-
dák”, „A balatoni fény”, „A bor, a szőlő és az azt érlelő
balatoni táj”, stb.

Fotó: Gál István János

**Magyar Márta: Egy római ló /
Márta Magyar: A Roman Horse**

[2013] *vastalapzat, kerámia, raku, magasság: 25 cm /
iron pedestal, ceramics, raku, height: 25 cm*

A 2011-ben kihirdetett konkrét 2013-as kiállítási téma: „A római limes a Duna mentén” pontosítva ugyan, de mégis tág teret adva a vizuális asszociációknak Pannóniát idézi. A Római Birodalom védelmi szolgáló határvonalat. Egy határt, amely, ha konkrétan nézzük, jelent ösvényt és hadi utakat, sáncot, sövénykerítést, földsáncot és kőfalat, árkokat, cölöpkerítéssel, Ördögárkot – Ördögborozdát, jelenti az egész védőmű-rendszert, őrtornyokkal, és a körülöttük létesített castellumokat, a katonai táborok mellett létesített polgárvárosokat, vízvezetékkel, szentélyekkel, fürdőikkel, amfiteátrumaikkal; a természetes határt is jelző Duna mentén jelent réveket és kikötőket, hadi-

flottát. Jelent egy fejlett civilizációt. Egy hatalmas térséget, azonos térségbe tartozást. Határokon belül létet.

Minél tovább soroljuk a lehetséges jelentéseket, térben és időben a limes fogalmával kapcsolatba hozható dolgokat, annál inkább elismerhetjük: a kiállítás meghirdetői olyan konkrét témát tudtak megjelölni, amely vizuálisan is hallatlanul gazdag képzettársításokat képes elindítani, a hozzá kapcsolódó asszociációk a látványban is megleveníthető dolgok gazdag kincsesárát eredményezik.

**Málik Irén: Sorsok /
Irén Málik: Fates**
[2010] *pamut, len,
műszál, szövés /
cotton, flax, synthetic
yarn, weaving*
[123x106 cm]

Fotó: Gál István János

Fotó: Csill István János

Nagy Judit: Vadkacsák
/ Judit Nagy:
Wild Ducks

[2008–2009]

gyapjú, selyem, francia
gobelin / wool, silk,
French gobelin
[200x300 cm]

Vajon kinek mi helyettesíti a teába mártott madeleine ízét, ami Proustnál a Combray-ban töltött gyermekkor idézi, hogy az elveszett több évszázados idő fátyolán át felderengjen a római világ képe? Van, aki-nél maga az őrtorony vagy az őrnaszád forma eleve-nedik meg, makett formájában. Másokat vegyes fala-zású római falak, hidak, katonai diploma- vagy tör-vényszövegek ihletettek meg, ahogy Müller Róbert nyugalmazott múzeumigazgató, régész sorolta meg-nyitójában, külön kiemelve a térképek inspirálta mű-

vek különlegességét. Valóban, a régész „szemüvegén keresztül” rajzolódik ki előttünk, egységet alkotva Bornemisza Eszter *Akkor és most* művén a hajdani te-lepülésmintázatra applikált szigorúan szabályos kuta-tóárok-rácsozat. De lenyűgözve figyeljük a Magyar Kárpitművészek Egyesületének *Duna-Limes* kárpitját is, amelyet a Tabula Peutingeriana – a cursus publi-cusról, a Római Birodalom nyilvános úthálózatáról szóló különleges, vízszintesen tagolt útvonalleírás – inspirált egy valóban monumentális alkotás létreho-

zására, huszonhat művész közös munkájaként. Uralja is ez a mű a tárlat központi, fő falát, a kollektív emlékezet lenyűgöző materializálódásaként. Felsejlenek azúr és vörös foltjaikkal, arany-fekete villanásokkal villagazdaságok freskóinak színvilágai Kun Éva kerámiáin. Megelevenedik a tó légtere Nagy Judit gobelinjének vadkacsáival, a rómaiak telepítette szőlő finoman mintázott fürtje a finom, domborműves litofán lámpa hengerének záró-részén (Pannonhalmi Zsuzsa). Felismerhetőek műveken az aquincumi, balácai mozaikok ismert figurális és geometrikus motívumai, valamint más római emlékek szimbolikus jelentésű ábrázolásai is.

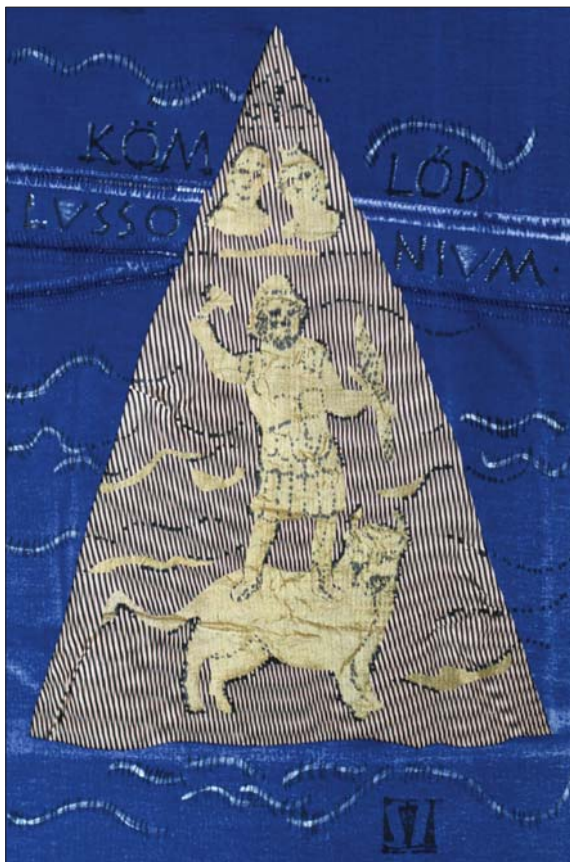
1997-ben a *Pelso* sorozat indításakor Lovag Zsuzsa a Seuso-kincs elvesztésének kárpótlásaként, mint értékközvetítő, értéket létrehozó fórumot üdvözölte a Balatoni Múzeumban megrendezett tárlatot. Életre keltői, Pannonhalmi Zsuzsa, Müller Róbert, és az

Stössel Nándi: Faun / Nándi Stössel: Faun

[2012] *színezett, mintázott samott / coloured, patterned chamotte* [43x43x20 cm]

Fotó: Gál István János

Fotó: Gál István János

**Széles Judit:
Kömlödi Jupiter /
Judit Széles:
Jupiter of Kömlőd**
[2013] *pamut,
műszál, ragasztás,
kézi varrás / cotton,
synthetic thread,
glued, hand-sewn*
[60x40 cm]

idei kiállítás rendező és díjadó szervezetei is, a nagy múltú múzeum jelenlegi igazgatójával, Havasi Bálinttal együtt megállapíthatják, hogy a résztvevők kíváncsian mélyülnek el az adott témák hazai emlékeiben, és alkotó módon alakítják át korszerű üzenetekké.

Feltételezhetjük, hogy két év múlva a most kihirdetett téma: „A római kori istenségek” újból ilyen sok (csaknem nyolcvan) művészt fog inspirálni a jubileumi, tízéves tárlaton való részvételre.

GOPCSA KATALIN
művészettörténész, a kiállítás rendezője

(*Pelso 2013 – IX. Országos Kerámia és Gobelin Biennále. Balatoni Múzeum, Keszthely, 2013. május 25–szeptember 16.*)